

Exam. Code : 106001

Subject Code : 1604

Bachelor of Design Semester-I

PUNJABI COMPULSORY

Paper—VI, Opt.—(i)

Time Allowed—Three Hours] [Maximum Marks—50

ਨੋਟ :— ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

1. 'ਪਹੀਆ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ' ਲੇਖ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

'ਏਡਜ਼ : ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ' ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

2. 'ਹੁਣ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਣਾ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

'ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ

(ਅ) ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

(ੲ) ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ। 5

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਇਸਦੀਆਂ ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਾਇਰ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਰਸਾਲਾ 'ਪੰਜ ਦਰਿਆ' ਕੱਢਿਆ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਘਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਵੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਦਤ ਭਰੇ ਉਮਾਹੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਰਚੇ, ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਮਘਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਇਸਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪਿਆਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਂਝੇ ਸੂਤਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਸੱਚੀ ਮੁਹੱਬਤ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਉਸਦਾ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਚੇਤਨਾ ਉਸਦੀ ਮੂਲ ਟੇਕ ਹੈ। ਨਜ਼ਮ, ਰੁਬਾਈ, ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਕਵਿਤਾ, ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸਮਰਥਾ ਲਿਆਂਦੀ।

- (1) ਪੈਰ੍ਹੇ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਲਿਖੋ।
- (2) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- (3) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ?
- (4) ਪੈਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨਾਂਵ ਲੱਭੋ।
- (5) ਲਕੀਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

5

5. ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਵਿਉਂਤ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਚਾਰਨ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਨ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜਾ ਕਰੋ।

(ਅ) ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰੋ।

(ੲ) ਕੀ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(ਸ) ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ? $5 \times 2 = 10$